

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA

Strategisk plan for kompetanseutvikling i videregående opplæring 2016–2020

Skolen og lærebedriften skal stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse.

(Fra [Læringsplakaten](#))

INNHold

1	Innledning	3
2	Overordnede føringer	5
2.1	Overordnede nasjonale føringer	5
2.2	Overordnede fylkeskommunale føringer	5
3	Kvalitet og mål	6
3.1.	Kvalitet	6
3.2.	Mål	6
3.1.1.	Delmål.....	6
4.	Videreutdanningsordninger	7
4.1.	Kompetanse for kvalitet	7
4.1.1.	Videreutdanning av lærere	8
4.1.2.	Videreutdanning av skoleledere	9
4.2.	Stipendordning for ansatte i undervisningsstillinger uten godkjent lærerutdanning og rekrutteringsstipend	9
4.3.	Ansatte i PP-tjenesten.....	9
5.	Etterutdanning i skole.....	10
6.	Etterutdanning for aktører i fag- og yrkesopplæringen	15
7.	Digital kompetanse.....	17
7.1.	Fylkeskommunens ansvar	17
7.2.	SMIL- studien	18
7.3.	Visjon.....	18
7.4.	Mål	18

1 Innledning

Strategisk plan for kompetanseutvikling i videregående opplæring er Finnmark fylkeskommunes styringsdokument for kompetanseutvikling i de videregående skolene i Finnmark de kommende 4 årene. Opplæringsloven § 10-8 ligger til grunn:

§ 10-8 Kompetanseutvikling

Skoleeigaren har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i verksemda. Skoleeigaren skal ha eit system som gir undervisningspersonale, skoleleiarar og personale med særoppgåver i skoleverket høve til nødvendig kompetanseutvikling, med sikte på å fornye og utvide den faglege og pedagogiske kunnskapen og å halde seg orienterte om og vere på høgde med utviklinga i skolen og samfunnet.

Kompetanseutviklingsplanen skal bidra til at skoleledere og undervisningspersonale i de videregående skolene og karrieresentrene samt sentrale aktører i fag- og yrkesopplæringen har riktig og tilstrekkelig kompetanse slik at en kan nå målene for videregående opplæring i Finnmark. Samtidig skal planen bidra til at skolene og andre utdanningsmiljøer øker sin kollektive kompetanse og videreutvikles som gode læringsfellesskap.

Det legges til grunn en vid definisjon av kompetansehevede tiltak, slik at dette ikke er avgrenset til kurs med eller uten studiepoeng. Ulike opplegg for erfaringsutveksling og refleksjon over egen praksis på den enkelte skole og mellom skolene er et godt redskap for å utvikle kompetansen til den enkelte og i organisasjonen. Tilsvarende viktig er den erfaringsutvekslingen som skjer i lærebedrift og opplæringskontor, og mellom næringsliv og skole.

Krav til kompetanse for lærere som skal undervise i skolen er hjemlet i opplæringslovens §§ 10-1, 10-2, 4A-5 og forskrift til opplæringsloven, §§ 14-1 og 14-4. Den som skal tilsettes i undervisningsstilling må ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Dersom kompetansekravet ikke er innfridd ved starten av et tilsetningsforhold, kan lærere ansettes på vilkår, det vil si at de innen en avtalt tid må fullføre utdanningen, jf. opplæringsloven § 10-6a.

Til opplæring av voksne etter opplæringslova kapittel 4A kan det også tilsetjast personar utan formell pedagogisk kompetanse etter første ledd. Føresetnaden er at vedkommande har vesentleg erfaring med opplæring av voksne og er eigna til undervisning av voksne (forskrift til opplæringsloven § 14-1, 2. ledd)

For at en lærebedrift skal bli godkjent, må den blant annet ha en eller flere faglig kvalifiserte personer (faglig leder og instruktør) som skal ha ansvaret for opplæringen av lærlinger, jf. opplæringsloven § 4-3.

Planen beskriver sentrale områder for kompetanseutvikling for de ulike aktørene nevnt ovenfor og gir blant annet en oversikt over videreutdanningsordninger som Finnmark fylkeskommune benytter seg av.

Når planen omtaler elever menes også deltakere i opplæring for voksne.

2 Overordnede føringer

Strategisk plan for kompetanseutvikling i videregående opplæring tar utgangspunkt i nasjonale og fylkeskommunale føringer og dokumenter. Planen vil bli justert underveis ved eventuelle nye føringer.

(Trykk *ctrl* + *klikk* for å følge koblingene ved kulepunktene nedenfor)

2.1 Overordnede nasjonale føringer

Planen bygger på følgende nasjonale dokumenter og lovkrav:

- *Opplæringsloven § 10-2 og § 10-8*
- *Forskrift til opplæringsloven kapittel 14*
- *Kunnskapsløftet*
- *Stortingsmelding 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen*
- *NOU 2008:18 Fagopplæring for framtida*
- *NOU 2014:7 Elevenes læring i fremtidens skole*
- *NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser*
- *Lærerløftet- strategi*
- *Yrkesfaglærerløftet- strategi*
- *Kompetanse for kvalitet – Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025*
- *Strategi for etter- og videreutdanning i PP-tjenesten*
- *Krav om relevant kompetanse for å undervise i fag Udir-3-2015*

2.2 Overordnede fylkeskommunale føringer

Planen bygger på følgende fylkeskommunale dokumenter:

- *Regional planstrategi for Finnmark 2012- 2016*
- *Regional plan for kompetanse i Finnmark 2016- 2028*
- *Kvalitetssystem for videregående opplæring i Finnmark*
- *Tilstandsrapporten i videregående opplæring i Finnmark*
- *Finnmark fylkeskommunes foreløpige økonomiplan 2016- 2019*

3 Kvalitet og mål

3.1. Kvalitet

Finnmark fylkeskommune utarbeidet i 2008 *Kvalitetssystem for videregående opplæring i Finnmark*. Kvalitetssystemet ble blant annet utarbeidet ut fra retningslinjer og føringer gitt i St.meld. 31, *Kvalitet i skolen*, som også ligger til grunn for Kunnskapsdepartementets strategi *Kompetanse for kvalitet*.

Et viktig premiss for kvalitet i videregående opplæring er at elever og lærlinger møter trygge og motiverte lærere og instruktører med høy faglig og pedagogisk kompetanse som framstår som tydelige ledere. Kompetanseutvikling skjer både gjennom etter- og videreutdanning og gjennom ulike opplegg for erfaringsutveksling.

Lærende organisasjoner bidrar til et godt læringsmiljø og gode resultater for den enkelte elev. Kompetanseutvikling gir læring for flere når den er praksisnær og skolebasert, og når det er lagt til rette for kunnskapsdeling.

3.2. Mål

Den videregående opplæringen i Finnmark skal til enhver tid ha skoleledere, pedagogisk personale og andre ansatte i skolene, instruktører og faglige ledere i lærebedriftene samt prøvenemnder som har riktig og nødvendig kompetanse i forhold til de oppgavene de skal utføre.

3.1.1. Delmål

- sikre formell fagkompetanse i undervisningsfag samt pedagogisk utdanning for lærerne i videregående opplæring
- øke den digitale kompetansen for alle i videregående opplæring
- organisere etterutdanning/ kurs innenfor prioriterte fag og satsinger
- benytte seg av Utdanningsdirektoratets videreutdanningsordninger, både for skoleledere, lærere og andre ansatte
- styrke skoler og lærebedrifter som lærende organisasjoner og attraktive arbeidsplasser.

4. Videreutdanningsordninger

Videreutdanningsordninger er gunstig både for lærere, skolene og skoleeier, og Finnmark fylkeskommune ønsker å benytte seg av de nasjonale ordningene i fremtiden også. Deltakelsen vil kunne variere etter behov og økonomiske forutsetninger i Finnmark fylkeskommune.

For ansatte i karrieresentrene, for rådgivere og lærere i ungdomsskolene og i de videregående skolene i Finnmark planlegger Finnmark fylkeskommune i samarbeid med *Karriere Finnmark- partnerskap for karriereveiledning* å sette i gang videreutdanningstilbud innenfor karriereveiledning.

4.1. Kompetanse for kvalitet

Finnmark fylkeskommune benytter seg av flere nasjonale ordninger innenfor kompetanseutvikling bl.a. *Kompetanse for kvalitet*, som er utviklet i samarbeid mellom KS, arbeidstakerorganisasjonene, lærerutdanningene og Kunnskapsdepartementet.

Videreutdanning for lærere og skoleledere skal bidra til god faglig og pedagogisk kvalitet i grunnopplæringen for å styrke elevenes læring, slik at de er godt rustet for livslang læring, for fremtidig arbeidsliv og for aktiv deltakelse i samfunnet.

Strategien Kompetanse for kvalitet 2015- 2025

Kunnskapsdepartementet

Strategi

Kompetanse for kvalitet

Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025

Hovedmålet med *Kompetanse for kvalitet-Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025* er økt læringsutbytte for eleven.

4.1.1. Videreutdanning av lærere

Planen skal bidra til at kompetansekravene for undervisning beskrevet i opplæringslovens § 10-2 kan oppfylles i løpet av ti år, innen 2025. Særlig prioriterte fag innenfor strategien *Kompetanse for kvalitet* er engelsk, matematikk, norsk, norsk tegnspråk og samisk.

De videregående skolene i Finnmark fylkeskommune er ansvarlige for å kartlegge behov for kompetanseheving på egen skole og ut fra denne gjøre prioriteringer til videreutdanning. Skolene skal også motivere for at videreutdanning skal finne sted og legge til rette for dette.

Lærerne kan enten velge studietilbud fra Utdanningsdirektoratets studiekatalog eller selvvalgte studietilbud. De velger også, i samråd med arbeidsgiver, mellom to ulike finansieringsordninger; vikarordning eller stipendordning.

Staten finansierer utviklingen av de studietilbudene som opprettes spesielt for strategien, og tilbyr skoleeierne et visst antall finansierte studieplasser. Staten gir tilskudd til vikarutgifter for at den enkelte lærer skal kunne frigjøres fra sine ordinære oppgaver, eller tilbyr et stipend for å delta og gjennomføre videreutdanning. Skoleeieren dekker kostnader til reise, opphold, læremidler og lignende.

Når enkeltlærere tar videreutdanning, bør det tilrettelegges for deling av ny kunnskap og kompetanse i lærerkollegiet. Det finnes støtte i forskning for at langvarig og systematisk kompetanseutvikling på skolen, hvor flere lærere deltar og med ekspertise utenfra, er positivt. Da er det store muligheter for at kompetanseutviklingen vil prege hele skolen. (Skoleverket 2013, Timperley mfl. 2007)

4.1.2. Videreutdanning av skoleledere

Rektorutdanning er et statlig finansiert videreutdanningstilbud for å styrke lederkompetansen til rektorer og andre skoleledere i grunn- og videregående skoler. Det er også et virkemiddel for kvalitetsutvikling. Utdanningen gir deltakerne forskningsbasert kunnskap om skoleledelse med vekt på elevenes læring. Dette er basert på det faktum at skoleledelse har en vesentlig innvirkning på elevers læring og læringsmiljø. Pedagogisk lederskap er en av nøkkelfaktorene for skoleutvikling og et profesjonelt lærerfellesskap.

Målet er å styrke elevenes læringsutbytte gjennom god pedagogisk praksis og godt samarbeid mellom lærere.

Utdanningen er tilrettelagt for at den kan kombineres med full jobb som skoleleder. Staten finansierer utgiftene til studieplasser for rektorutdanningene.

4.2. Stipendordning for ansatte i undervisningsstillinger uten godkjent lærerutdanning og rekrutteringsstipend

Ansatte i undervisningsstillinger som mangler godkjent lærerutdanning kan få utdanningsstipend for å ta praktisk-pedagogisk utdanning (PPU og PPU-Yrkesfag) eller yrkesfaglærerutdanning (YFL).

Rekrutteringsstipendet gjelder for personer som ennå ikke er ansatt i skolen, men som ønsker å ta en yrkesfaglærerutdanning og bli lærere (PPU-Y og YFL). Det er skoleeiers behov og prioriteringer som er avgjørende for hvem som får dette stipendet.

4.3. Ansatte i PP-tjenesten

Utdanningsdirektoratets *Strategi for etter- og videreutdanning (SEVU) i PPT 2013 – 2018* skal bidra til at ansatte og ledere i strategiperioden får mulighet til å delta på praksisnær kompetanseutvikling, både gjennom individuell videreutdanning og kollektiv deltakelse gjennom etterutdanningstilbud på prioriterte områder. Formålet med *SEVU PPT 2013 – 2018* er å styrke ansattes kompetanse, og bidra til økt fokus på systemrettet arbeid i PPT. Målgruppen for satsingen er ansatte og ledere i PPT.

5. Etterutdanning i skole

Skole er et lagarbeid. Det er behov for kontinuerlig kompetanseutvikling og deling av kunnskap og erfaringer både for skoleledere og for lærere, rådgivere og andre ansatte.

Etterutdanning omfavner all utdanning som ikke gir kompetanseutvikling i form av studiepoeng, men som styrker den enkelte sin realkompetanse.

Skolenes midler til kompetanseheving i Finnmark fylkeskommune kommer delvis fra statlige overføringer, delvis er de satt av innenfor skolens egen ramme. Midlene har vært brukt ulikt på den enkelte skole ut fra skolens behov. Noen har brukt av midlene til å kjøre egne kurs, mens andre sender det pedagogiske personalet på kurs og samlinger.

Hovedområdene som de videregående skolene i Finnmark fylkeskommune vil ha fokus på de kommende årene er listet opp nedenfor. Skolene kan imidlertid prioritere andre områder også ut fra lokale behov.

Rådgivning

Rådgivning i ulike livs- og opplæringssituasjoner og samarbeid mellom de ulike rådgivningsorganene spiller en viktig rolle blant annet i å fange opp elever som er utenfor skole og/ eller arbeid og dermed forebygge frafall.

Sosialpedagogisk rådgivning til elever og voksne i vanskelige og pressede livssituasjoner blir stadig viktigere. Barndoms- og ungdomsårene utgjør en særlig viktig periode, dels fordi god livskvalitet i denne perioden er viktig i seg selv, og også fordi man her legger grunnlaget for et voksenliv med god livskvalitet og god fysisk og psykisk helse. Trivsel i tenårene forutsier også bedre helse og mindre risikoatferd i voksen alder, ifølge Folkehelseinstituttet.

Retten til rådgivningstjenester innen yrkes- og utdanningsveiledning er hjemlet i opplæringsloven § 22-3. Forskning (NIFU, Markussen) viser at jo flere elever som gjør sine valg av utdanningsprogram basert på best mulig kunnskap om dets form og innhold, og om muligheter i arbeidslivet, jo færre vil velge det bort. God utdannings- og yrkesrådgivning, både i overgangen grunnskole - videregående og videregående – lærebedrift er derfor meget viktig. Det er etablert møteplasser for rådgivere i grunnskole og videregående skole. Skoleeier arrangerer en årlig konferanse for disse, og både det faglige innholdet og muligheten til

erfaringsutveksling er svært nyttig for det arbeidet rådgiverne utfører. Det må også legges til rette for ulike typer kompetanseheving slik at rådgiverne både anser seg kvalifisert til å utføre sine veiledningsoppgaver, men også fordi rådgiverne, sammen med kontaktlærerne, er viktig i førstelinjetjenesten i kampen mot frafallet.

Voksne har ikke tilsvarende rettigheter som elever på dette området. Finnmark fylkeskommune har derfor i samarbeid med NAV inngått en partnerskapsavtale for å styrke karriereveiledningen i Finnmark (Karriere Finnmark). Det skal etableres to karrieresentre. Disse skal bidra til at voksne også skal få tilgang til karriereveiledning som en del av strategien for karriereveiledning i et livslangt perspektiv.

Klasseledelse

Klasseledelse handler om å skape gode betingelser både for faglig og sosial læring i skolen, og en positiv relasjon mellom lærer og elev er hjørnesteinen i denne. Mer enn førti års forskning har vist at klasseledelse er en kritisk faktor for effektiv undervisning og er avgjørende for elevenes læringsutbytte (Hattie 2013).

God klasseledelse er komplisert å mestre og krever at læreren har god kompetanse til å analysere og forstå læringsfellesskapet i klasserommet. Læreren må bry seg om alle elevene og vise interesse for den enkelte. Elevene må oppleve at læreren har god struktur i undervisningen, er støttende og har høye forventninger til hvordan de kan utvikle seg både faglig og sosialt. Læreren har videre en viktig rolle som klasseleder i å kunne skape et mobbefritt miljø i klasserommet.

Minoritetsspråklige

Mangfoldet i elevgruppa synliggjør behovet for at de videregående skolene har kompetanse innenfor områder som minoritetsspråklige, flerkulturalitet samt spesial- og migrasjonspedagogikk.

Mange av de minoritetsspråklige elevene er født i Norge, er norske statsborgere og fungerer som norske elever i skolen. De har likevel sin identitet knyttet til to kulturer. Det er viktig at skolene er bevisst ressursene den flerkulturelle elevgruppen representerer.

En del av den minoritetsspråklige elevgruppen er nyankomne, med store deler av sin skolegang fra et annet land, og kan derfor ha utfordringer knyttet til å fortsette en skolegang i et nytt land med et nytt språk og kultur. Andre elever kommer hit med liten eller ingen skolegang fra hjemlandet, mens andre igjen har vitnemål på fullført grunnskole fra hjemlandet og kan være kvalifisert til å starte rett i videregående opplæring uten kompetanse i norsk. Opplæringsloven fastslår rett til inntak til videregående opplæring for de som er skrevet ut av norsk grunnskole eller har minst 9årig grunnskole fra sitt hjemland, men fastsetter ikke krav til kompetanse i norsk før inntak.

Det er vesentlig at vi er klar for å ta imot både de ressursene og utfordringene disse elevene representerer. Alle elever i videregående opplæring har rett til tilpasset opplæring. I tillegg kartlegges alle minoritetsspråklige elever med hensyn til behov for særskilt språkopplæring etter opplæringslovens § 3-12. Både tilpasset opplæring og særskilt språkopplæring krever kompetanse hos lærerne. Flere av de videregående skolene i Finnmark fylkeskommune tilbyr innføringsklasser for minoritetsspråklige med kort botid og/eller manglende skolebakgrunn. Elevene bruker ikke av sin rett til videregående opplæring i disse tilbudene.

Vurdering

Vurdering for læring er all vurdering som gis underveis i opplæringen og som bidrar til å fremme læring. Det er en måte å tenke og handle på som hele tiden har elevenes læring som mål. Det dreier seg i stor grad om skolens lærings- og vurderingskultur. Fire prinsipper er sentrale i vurderingsarbeid som har som mål å fremme læring. Elevers forutsetninger for å lære styrkes dersom de:

1. Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
2. Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.
3. Får råd om hvordan de kan forbedre seg.
4. Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

Vurderingsarbeidet skal bygge opp under elevenes lærelyst og motivasjon og forutsetter læringsmiljøer preget av tillit, gjensidig respekt, tydelige forventninger og et klima der det er trygt å prøve og feile. Det er vesentlig med en kultur i klasserommet der det er rom for å spørre om hjelp og der det er greit å si eller gjøre noe feil (Hattie 2013). God vurderingspraksis og god klasseledelse henger tett sammen.

Arbeid med og utvikling av lokale læreplaner er en kontinuerlig prosess. Kvalitetssikring og felles forståelse er nøkkelord her. Felles forståelse går blant annet på avklaring av innholdet i begrepet lokal læreplan. Ved felles begrepsforståelse vil kvalitetssikringen følge. Arbeid med kjennetegn på måloppnåelse og vurdering vil være en naturlig forlengelse. Erfaringsutveksling og synliggjøring av de gode eksempler vil være sentralt.

Entreprenørskap

Elevene bør ha minst ett entreprenørskapstiltak i løpet av videregående opplæring. Dette med tanke på aktiv deltakelse i framtidig arbeids- og samfunnsliv. Målsettingen er å øke entreprenørskapsaktiviteten i videregående opplæring, spesielt ved de skolene og på de utdanningsprogrammene der det per i dag er liten aktivitet. Et av de strategiske satsingsområdene for å oppnå det ovennevnte er kompetanseutvikling, blant annet ved å tilby etterutdanning for lærere innenfor entreprenørskap i utdanning.

Tilpasset opplæring

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev jf. opplæringsloven § 1-3. Tilpasset opplæring krever kunnskap om mangfoldet i elevgruppa og om den enkelte elev. Slik kunnskap er en forutsetning for å kunne løfte fram og bygge på den enkelte elevs ressurser og ressurser i elevgruppa som helhet. Dette gir metodiske og pedagogiske utfordringer som fordrer kompetanseheving, refleksjon og erfaringsutveksling lærerne imellom.

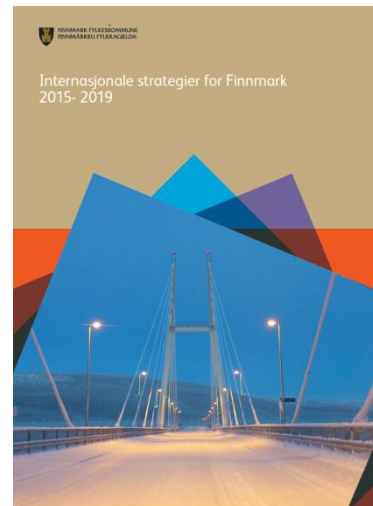
Veilederkompetanse

Alle nytilsatte nyutdannede lærere i grunnskole og videregående opplæring har rett til å få tilbud om veiledning. Dette er nedfelt i avtaler mellom KS og Kunnskapsdepartementet (*Pedagogavtalen 2009, Avtale om kvalitetsutvikling i barnehagen og grunnopplæringen 2014 og Ny arbeidstidsavtale for lærere- SFS 2213*). Målet er å sikre en god overgang mellom utdanning og yrke, og bidra til å rekruttere, utvikle og beholde dyktige lærere. Veiledere bør være erfarne lærere med tilleggsutdanning i veiledning.

Internasjonalisering

Finnmark fylkeskommune og Murmansk Oblast har i flere år arbeidet med å styrke opplæring og kompetanseutvikling på tvers av landegrensene. Dette har vært formalisert ved 2-årige samarbeidsavtaler. Eksempelvis kan satsing på økt kompetanse i språk og kultur nevnes. Flere fylkeskommunale videregående skoler i Finnmark har bilateralt samarbeid med skoler i Murmansk fylke og skoler i Lappland. Det er et ønske om å videreutvikle dette samarbeidet.

Flere skoler i Finnmark har også samarbeid med regioner i Europa. Samarbeidet inkluderer elev- og lærerutveksling samt deltakelse i fellesprosjekter. Mangeårig Nordkalottensamarbeid har også bidratt til økt interesse for skolesamarbeid med Nord-Finland. Det er dog et behov for et mer helhetlig samarbeid mellom skolene, ikke bare i Barentsregionen, men også mot det sirkumpolare Arktis, spesielt vestover. På den måten drar man nytte av hverandres kompetanse i et bredere geografisk perspektiv.

Spesialpedagogikk

Et viktig prinsipp for inkluderende opplæring er at søkelyset rettes mot læringsmiljøet og en inkluderende pedagogisk praksis i skolen, ikke bare mot den enkelte elev. Utgangspunktet er at alle hører til, og at det er skolens oppgave å tilpasse seg og ta hensyn til variasjon og mangfold blant elever, enten dette er knyttet til sosial og kulturell bakgrunn, kjønn, individuelle vansker eller funksjonsnedsettelse (Nordahl m.fl. 2014).

Hver videregående skole i fylkeskommunen har samarbeid med PP-tjenesten i sin kommune etter behov. Målet er å gjøre overgangen for elevene i PP-tjenesten minst mulig sårbar. PP-nettverket i fylkeskommunen har samling to ganger i året.

Spesialpedagogisk kompetanse blant flere lærere enn de som har spesialundervisning som hovedoppgave, gir også bedre forutsetninger for tilpasset opplæring. Det er derfor ønskelig at flere lærere øker kompetansen innenfor spesialpedagogikk.

6. Etterutdanning for aktører i fag- og yrkesopplæringen

Yrkesfaglærere og samarbeid skole- næringsliv

Det overordnede målet med strategien *Yrkesfaglærerløftet* er å bedre kvaliteten på fagopplæringen. Ved å øke rekrutteringen av fagarbeidere med relevant kompetanse til læreryrket, ved å bidra til at yrkesfaglærere får delta i gode etter- og videreutdanningstilbud, og ved å sørge for et godt samarbeid med næringslivet, vil elevene få relevant opplæring med høy kvalitet.

Yrkesfaglærere skal være en del av målgruppen i alle relevante nasjonale satsinger på kompetanse. Fylkeskommunen har ambisjoner om å benytte seg av kommende nasjonale kompetanseutviklingsordninger for yrkesfaglærere ut fra egne behov og økonomiske forutsetninger.

Fra skoleåret 2013/2014 igangsatte Kunnskapsdepartementet en hospiteringsordning for yrkesfaglærere og instruktører/faglige ledere hvor målet var å utvikle fag- og yrkesopplæringen.

Gjennom hospiteringsordningen kan instruktører og faglige ledere hospitere på en skole samt programfag-, fellesfaglærere og rådgivere kan hospitere i en bedrift.

Høsten 2015 startet Kunnskapsdepartementet en satsing på kompetanseheving for yrkesfaglærere. Kompetansehevingstiltakene innebærer etterutdanning med vekt på faglig oppdatering gjennom for eksempel hospitering, kortere kurs eller samlinger for å dele erfaring, kunnskap og samarbeide om utstyr. Tiltakene retter seg mot enkeltlærere, grupper av lærere og faggrupper på tvers av videregående skoler i fylket. Dette i nært samarbeid skole-næringsliv.

Finnmark fylkeskommune har det overordnede ansvaret for kursing av faglige ledere, instruktører og prøvenemndsmedlemmer.

Faglige ledere og instruktører i opplæringsbedriftene

Lærebedriftene skal ha faglig leder, det vil si en faglig kvalifisert person i det enkelte lærefaget. Faglig leder har ansvaret for og tilsynet med at opplæringen skjer i henhold til opplæringslov og forskrift.

Vekslingsmodeller, praksisbrev og lærekandidatordningen forutsetter at ungdom starter opplæringen i bedrift på et tidligere tidspunkt. Dette representerer nye utfordringer for instruktørene, som er de som gir lærlingene opplæring når de er ute i virksomhetene.

Elevene får kortere tid med opplæring i lærefaget på skolen, og virksomhetene må ta ansvar for en større del av opplæringen. Instruktøren må kjenne til den kompetansen elevene har fra skolen, og bygge videre på denne slik at elevene oppfyller kravene til fag- eller svennebrev. Dette krever kjennskap til gjeldende læreplaner. Instruktøren er ansvarlig for den underveisvurderingen som skal bidra til at lærlingen oppnår fag- eller svennebrev.

Fylkeskommunen har ansvaret for å sikre at denne gruppen har riktig kompetanse, og gir derfor tilbud om ulike kurs.

Opplæringskontorer

Fylkeskommunen arrangerer samlinger for opplæringskontorer to ganger i året, på våren og på høsten. Det foretas også oppfølgingsbesøk med fokus på status, handlingsplaner, kvalitet og kompetanseutvikling.

Lærlingeundersøkelsen gjennomføres.

Prøvenemnder

Prøvenemnder spiller også en viktig rolle i fagopplæringen. Medlemmene i prøvenemnda er ansvarlige for fag- og svenneprøven. De skal ha kompetanse i sitt fag og ha nødvendige kunnskaper om krav og rammer i prøvenemndas arbeid.

Medlemmer av prøvenemnder velges hvert fjerde år, oppnevningsperioden følger fylkestingsperioden. Medlemmer av prøvenemndene blir innkalt til kurs hvert andre år. En viktig forutsetning for å delta i prøvenemnd er å delta på kurs og det fremgår av oppnevningen at det er obligatorisk oppmøte.

7. Digital kompetanse

Finnmark fylkeskommunes strategi for digital kompetanse i de videregående skolene er overordnet. Det forutsettes at hver skole selv utarbeider nødvendige tiltak og følger disse opp slik at man når målene i denne overordnede planen.

Skolen brukes som gjennomgående begrep, men IKT-strategien omfatter også andre opplærings- og veiledningsarenaer, som for eksempel karrieresentrene. Begrepet *elev* er ment å dekke alle elever i skolen, men vil som regel også dekke lærlinger og voksne elever.

7.1. Fylkeskommunens ansvar

Fylkeskommunen har ansvaret for å holde elevene med nødvendige trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr, jf. opplæringsloven § 3-1 nest siste ledd.

I læreplanverket for Kunnskapsløftet er digitale ferdigheter definert som en grunnleggende ferdighet på lik linje med å kunne lese, regne og uttrykke seg muntlig og skriftlig. Digitale ferdigheter er integrert i kompetansemålene i fagene og regnes som en del av kompetansen i hvert enkelt fag.

Finnmark fylkeskommune har et ansvar for at alle pedagogisk ansatte i skolene har nødvendig og tilstrekkelig digital kompetanse for å imøtekomme gjeldende regelverk. Med bakgrunn i dette innførte Finnmark fylkeskommune bærbare PCer for alle nye elever på de videregående skolene i 2009.

Parallelt med innføringen av bærbare PCer ble Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA) etablert. NDLA er et interfylkeskommunalt initiativ og samarbeid som har som mål å tilby kvalitetssikrede, fritt tilgjengelige, nettbaserte læremidler i alle fag i videregående opplæring.

Finmark fylkeskommune er medeier i NDLA og bidrar med økonomiske midler. Nettbaserte ressurser i nye fag er stadig under utvikling og ferdigstilles fortløpende på www.ndla.no.

7.2. SMIL- studien

[SMIL-studien](#) fra 2013 er en av de største IKT-studiene som er gjennomført i videregående skoler i Norge.

Hovedfunnene i SMIL-studien kan oppsummeres med at det er mye IKT-bruk i skolene, men bruken er i for liten grad faglig orientert. Bruken av IKT varierer mye på tvers av både elevgrupper, lærergrupper, faggrupper og utdanningsprogram. Studien viser også til at digital kompetanse hos lærere og skoleledere er en nøkkelfaktor for å lykkes med god pedagogisk bruk av IKT. Digitale kompetansehevingstiltak for lærere er nødvendig ettersom dette har en klar sammenheng med å være en god og tydelig klasseleder i teknologitette klasserom. Digitalt kompetente lærere er gode rollemodeller for elevene, som igjen er viktig for elevenes faglige IKT-bruk og læringsutbytte.

7.3. Visjon

De videregående skolene og lærebedriftene i Finnmark skal være blant de fremste når det gjelder utvikling og pedagogisk bruk av IKT i opplæringen.

7.4. Mål

- Det systematiske arbeidet med pedagogisk bruk av IKT er forankret hos ledelsen på den enkelte videregående skole
- Alle som jobber med videregående opplæring i Finnmark fylkeskommune har nødvendig digital kompetanse
- Lærerne får kompetanse i nye undervisningsmetoder som etableres i kjølvannet av den teknologiske utviklingen.